Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 8.10.2021, HE 142/2021 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laeiksi vuoden 2022 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 142/2021 vp liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioehdotukseen. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki vuoden 2022 tuloveroasteikosta. Lisäksi ehdotetaan muutoksia muun muassa kotitalousvähennykseen, autoetuun sekä metsävähennykseen.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ansiotuloveroasteikko

Pidämme ansiotuloveroperusteisiin ehdotettuja hallitusohjelman ja kehysriihen linjauksien mukaisia indeksitarkistuksia perusteltuina, jotta verotus ei kiristy yleisen hinta- tai ansiotason nousun myötä. Nähdäksemme tarkoituksenmukainen vaihtoehto olisi myös maltillinen ansiotuloveron kevennys ostovoiman parantamiseksi ja palkkapaineiden lieventämiseksi.

Kotitalousvähennys

Suomen Yrittäjät kannattaa ehdotusta kotitalousvähennyksen korottamisesta öljylämmityksestä luopumisen osalta siten, että vähennyksen enimmäismäärää korotettaisiin 2 250 eurosta 3 500 euroon ja vähennykseen oikeuttavaa prosenttiosuutta työkorvauksista 40 prosentista 60 prosenttiin ja palkoista 15 prosentista 30 prosenttiin. Muutokset olisivat määräaikaisia ja voimassa vuosina 2022–2027.

Öljylämmityksestä luopumisen tukeminen kotitalousvähennyksellä tukee ilmastotavoitteiden saavuttamista, ja ehdotus vaikuttaisi käsityksemme mukaan myönteisesti myös työllisyyteen. Muutoksen vaikuttavuuden seuraamiseksi on kuitenkin tärkeää, että korotukset ovat voimassa riittävän pitkään. Sekä kotitalousvähennykseen oikeuttavien palveluiden tarjoajille että palveluja käyttäville kotitalouksille on lähtökohtaisesti tärkeää, että

vähennyksen parametrien säätämistä edestakaisin vältetään. Parametrit ovat kuitenkin sahanneet edestakaisin, mikä on todennäköisesti myötävaikuttanut siihen, että yllättävän harva kuluttaja tiesi alkuvuonna osana tutkimusta1 julkaistun kyselyn mukaan kotitalousvähennyksen enimmäiskorvauksen tai korvausprosentin oikein. Moni hakija myös ilmoittaa veroilmoituksellaan pienemmän kotitalousvähennykseen oikeuttavan summan kuin mihin olisi oikeutettu.

Öljylämmityksestä luopumiseen on mahdollista hakea avustusta valtion varoista, mutta suoran tuen saaminen lämmitystapamuutokselle toisaalta poistaa kotitalousvähennyksen käyttömahdollisuuden. Kotitalouksille voikin tapauskohtaisesti olla haastavaa hahmottaa, onko kotitalousvähennyksen vai avustuksen hakeminen tarkoituksenmukaista. Olisikin erittäin toivottavaa, että Verohallinto viestii kotitalousvähennyksen muutoksista selkeästi ja ymmärrettävästi.

Hallitus linjasi kevään 2021 puoliväli- ja kehysriihessä, että kotitalousvähennyksen työllisyysvaikutusten arvioimiseksi budjettiriihen 2021 yhteydessä linjataan kaksivuotisesta kokeilusta, jossa kotitalousvähennyksen kotitaloustyön sekä hoiva- ja hoitotyön enimmäismäärää korotetaan merkittävästi, esimerkiksi 2 250 eurosta 3 500 euroon ja korvausprosenttia 40:stä 60:een, ottaen huomioon vaikutus julkisen talouden tasapainoon.

Pidämme kotitalousvähennyksen työllisyysvaikutusten arvioimiseksi käynnistettävää kokeilua tervetulleena, mutta sen suunniteltua kahden vuoden määräaikaa voidaan pitää varsin lyhyenä kokeilun työllisyysvaikutusten arvioimiseksi. Lisäksi **aidosti toimiva ja työllisyyttä lisäävä kotitalousvähennyskokeilu edellyttää nähdäksemme sitä, että kokeilu toteutetaan laajentamalla nykyisin kotitalousvähennykseen oikeuttavat asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyöt kokeilun piiriin.** Kotitalousvähennyksen nostamiselle myös remonttipuolella on tarvetta, sillä koronaepidemia on vauhdittanut asuntojen ja mökkien kauppaa. Pienet remontit, kunnostustyöt ja mökkitalkkaripalvelut työllistäisivät pieniä ja usein myös paikallisia rakennusalan toimijoita.

Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön luonteeseen nähdäksemme kuuluu, että palveluiden kysyntä on rajallista kotitaloutta kohti. Rajaamalla kokeilu koskettamaan yksinomaan kotitaloustyötä sekä hoiva- ja hoitotyötä menetetään valtaosa kotitalousvähennyksen enimmäismäärän korottamisen todellisesta potentiaalista lisätä työllisyyttä. Kun otetaan huomioon viitattujen töiden luonne, ehdotetun toimialarajauksen vuoksi kokeilulle asetetut lähtökohdat

[1] Ks. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ja Palkansaajien tutkimuslaitoksen tutkimus Harju, Jysmä, Koivisto ja Kosonen (2021): Does Household Tax Credit Increase Demand and Employment in the Service Sector? Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2021:1.

eivät ole optimaaliset kotitalousvähennyksen enimmäismäärän korottamisen työllisyyttä lisäävän vaikutuksen mittaamiseksi.

Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä poiketen remonttipuolella palveluiden kysyntätarve on erilainen. Selkein ja perusteltu menettely olisi se, että vähennyksen määrä ei vaihtele käytetyn palvelun perusteella edes kokeiluluontoisesti.

Työsuhdeauto

Kannatamme ehdotusta työsuhdeauton verotusarvon alentamisesta määräaikaisesti 85 eurolla kuukaudessa autoilta, joiden autoverolain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu hiilidioksidipäästö on vähintään 1 ja enintään 100 grammaa kilometriä kohden.

Pidämme todennäköisenä, että vähäpäästöisten työsuhdeautojen verotusarvon alentaminen kannustaisi ainakin jossain määrin valitsemaan työsuhdeautoksi vähäpäästöisempi malli, mikä tukisi ilmastotavoitteiden saavuttamista. Samalla muutos olisi omiaan kasvattamaan vähäpäästöisten autojen osuutta työsuhdeautokannassa, mikä puolestaan lisäisi vähäpäästöisten autojen tarjontaa markkinoilla tulevina vuosina.

Vähäpäästöisen työsuhdeauton verotusarvon alentaminen ei välttämättä ole kannustavaa työnantajalle, vaikka se sitä työntekijälle olisi. Kun työntekijällä on kokonaispalkkasopimus, autoedun verotusarvon alentaminen nostaa työntekijälle maksettavan rahapalkan määrää. Työnantajalle autoedusta aiheutuva nettokulu säilyy kuitenkin ennallaan. Käytännössä on tavallista, että työsuhdeauton hankinnalle on asetettu hankintarajat, mutta niiden puitteissa isompien vähäpäästöisten perheautojen hankinta ei työntekijälle kuitenkaan välttämättä ole mahdollista. Hankintarajojen nostaminenkaan ei usein ole työnantajan intressissä kustannusten hallinnan näkökulmasta. Koska vastaavien bensa- ja dieselautojen hankintahinnat ovat matalampia, käytännössä verotusarvon alentamisen ohjausvaikutus voi olla varsin maltillinen.

Ehdotuksen mukaan verotusarvoa alennettaisiin vuosille 2022–2025. Sääntelyn ennakoitavuuden näkökulmasta pitäisimme parempana, että muutos olisi voimassa esimerkiksi vuoteen 2027 saakka.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mika Kuismanen
pääekonomisti

Laura Kurki
veroasiantuntija